

Udpegnung af arealer til lokal fødevareproduktion (Budgetforslag B2026)

Forslagsstiller: Thure Hastrup (Alternativet)

Forslaget retter sig mod BA og MTM.

Hvad vil vi gerne opnå? Hvorfor stilles forslaget?

Alternativet foreslår, at der i 2026 udpeges arealer svarende til mindst 50 hektar, som kan frisættes til lokal, økologisk regenerativ fødevareproduktion.

Forslaget er møntet på arealer, der i forvejen er udpeget til grundvandsparker, og som Aarhus Vand og MTM er enige om, skal tages ud af drift og beskyttes via opkøb og omlægning til grundvandsparker. Dette skal dog ikke ses som ekskluderende. Hvis der for eksempel er ønske og enighed om at udpege områder, der "kun" er udlagt til vand – og naturparker vil dette kunne indgå.

Formålet er at øge samspillet mellem natur og fødevareproduktion og gøre Aarhus til en attraktiv kommune at etablere sig i for den nye generation af jordbrugere, der ønsker at arbejde med naturvenlige småskala-landbrug og skabe liv i landområderne og fællesskaber omkring sunde, nærende fødevarer på tværs af land og by. Det bidrager desuden til realiseringen af klimaaftalens klimainsats "F3: Transformation af fødevareproduktion".

Baggrund

Udviklingen af den lokale økologiske regenerative fødevareproduktion er et af de tiltag, der samlet set vil have den største positive effekt på den klima- og biodiversitets krise, vi befinder os i.

Netop det, at der er tale om giftfrie produktionsformer, som indgår i samspil med naturen, som beskytter drikkevandet og havmiljøet, og som bidrager til øget biodiversitet og frodig jord, - betyder, at de økologisk regenerative produktionsformer kan indgå som et element i beskyttelsen af grundvandet og udviklingen af vores naturområder.

Da disse produktionsformer samtidig giver sundere og mere nærende fødevarer, og da de er mere modstandsdygtige overfor klimaforandringerne, er udviklingen af disse produktionsformer helt afgørende for at fremtidssikre fødevareforsyningen i Aarhus. Det skal ikke mindst ses i lyset af, at de globale fødevarekæder bliver mere og mere ustabile, fordi klimaforandringerne gør det sværere at producere mad andre steder i verden. Selv i lande som Spanien, Italien og Grækenland er man udfordret af, at det er blevet mere almindeligt med temperaturer omkring 50 grader.

Udover at bidrage til udviklingen af en lokal, resilient fødevareproduktion, ved vi fra erfaringer, at den lokale fødevareproduktion bidrager betydeligt til øget trivsel og sundhed i de lokalområder, hvor de findes. Det gælder fx Høsteriet, Egelund Madskov, Peters Gartneri og ikke mindst Andelssamfundet i Hjortshøj, der med et fællesdrevet landbrug i mere end 30 år har bidraget til en helt unik udvikling af lokalsamfundet. De lokale landbrug skaber liv og lokal sammenhængskraft,

giver borgerne et nært forhold til jorden, fødevarerne og naturen omkring dem, - og giver børnene et rum for leg og læring i tæt kontakt med natur og fødevarer.

Da grundvandet i Aarhus fortsat er kritisk truet af forurening, er det oplagt at koordinere tiltagene for beskyttelse af grundvand og udviklingen af lokale, økologiske regenerative produktionsformer i en helhedsorienteret indsats.

Eventuelle input til hvem, hvad og hvordan og hvor mange ressourcer

De arealer, som frisættes kan have varierende størrelser. For at kvalificere udpegningen af arealer foreslår vi, at det foregår i samarbejde med eksisterende aktører, som fx de nævnte lokale jordbrug, Kalø Økologiske Landbrugsskole, Andelsgaarde, Danmarks Økologiske Jordbrugsfond, m.fl. Sidstnævnte fond og andelsselskab kan evt. indgå som medfinansierende parter.

Der kan også være tale om et lokalt initiativ, hvor flere borgere ønsker at gå sammen om at etablere bynær fødevareproduktion med henblik på at blive delvist selvforsynende.

Det er en forudsætning, at aktørerne praktiserer en giftfri, regenerativ produktionsform, da det samtidig skal beskytte drikkevandet og bidrage til øget biodiversitet. Det kan fx være økologisk regenerativ produktion, permakultur, biodynamisk drift eller regenerativt skovlandbrug.

Da småskala-landbrug ofte har en mere sårbar økonomi, er det ligeledes vigtigt, at Aarhus Kommune tilbyder aktørerne kontrakter, der er både rimelige og økonomisk attraktive. Det skal betragtes som starthjælp til selvstændige iværksættere, og der skal være mulighed for at indgå lange forpagtningsaftaler på fx +20 år, så der er en tidshorisont, hvor på en meningsfuld måde kan arbejde med at plante træer, som ofte indgår i disse produktionsformer.

Der kan også med fordel tænkes i udvikling af multifunktionelle landbrug, men det er ikke en integreret del af dette forslag.

Finansiering: Forslaget kan delvis finansieres af de indtægter, der opstår i forbindelse med salg og/eller lange forpagtningsaftaler ved etablering af nye jordbrug. Da arealerne udtages med henblik på beskyttelse af grundvandet, foreslås resterende udgifter til opkøb af jord finansieret via jordfonden, gerne med bidrag fra Aarhus Vand / VPU og evt. interesserede fonde.

